

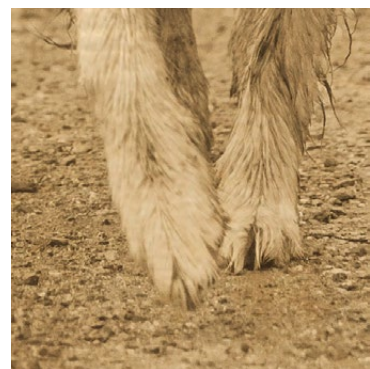
HET BELANG VAN WETENSCHAPPELIJKE
VOORUITGANG IN DE DIERGENEESKUNDE

Het verhaal van
BOBBIE
de Wonderhond

Frank en Elizabeth Brazier waren ervan overtuigd dat ze hun geliefde Bobbie, een kruising Schotse Collie/Engelse Herder, nooit meer terug zouden zien. Op 15 augustus 1923, tijdens een vakantie-trip naar het stadje Wolcott, Indiana, in het oosten van de VS, werd Bobbie aangevallen door drie andere honden en zocht zijn heil in de vlucht.

TEKST: INGA WOLFRAMM, VRIENDEN DIERGENEESKUNDE | FOTO'S: UNIVERSITEIT UTRECHT

Vergeefs kamde het echtpaar Brazier, samen met hun dochters Leona en Nova, nog dagen later de straten en omliggende weilanden uit. Bobbie bleef spoorloos. Met veel harteer begon het gezin aan de lange reis terug naar hun thuis in Silverton, Oregon, aan de andere kant van de Verenigde Staten. Terug in hun dagelijkse leven, zal het even wennen zijn geweest, zo zonder Bobbie.

Precies zes maanden later, op 15 februari 1924, gebeurde het ongelofelijke. Nova Brazier liep samen met een vriendin, toen ze op de stoep voor haar huis een afgematte, uitgemergelde hond zag zitten. Het was Bobbie! De dappere hond had meer dan 4000 kilometer afgelegd, van Wolcott naar Silverton, dwars over de lange vlaktes, droge woestijnen en hoge bergen van continentaal Amerika. En dat midden in de winter. Het is haast niet te geloven, maar met de berichten van honderden getuigen was het mogelijk om Bobbies route min of meer te reconstrueren.

Wonderhond

Bobbie was in één klap beroemd. De 'Wonderhond' kreeg duizenden brieven, lintjes en cadeaus van fans over de hele wereld, en ontving zelfs de officiële sleutel van de stad. Het klinkt als het script voor een Hollywood-blockbuster en inderdaad bestaan er meerdere boeken en zelfs een geluidloze film over Bobbies tocht. Maar toch ontbreekt er iets: de 'happy ending'. Want ondanks alle aandacht en het 'beste van het beste' overleed Bobbie drie jaar later, op zesjarige leeftijd.

Alhoewel de uiteindelijke doodsoorzaak onduidelijk blijft, vermoedt Susan Stelljes, schrijfster van het boek *Wonder Dog: The Story of Silverton Bobbie* dat er verschillende factoren bij betrokken waren. De enorme inspanningen van zijn tocht dwars door de VS, gecombineerd met een eerdere longontsteking hadden ervoor gezorgd dat Bobbies algehele gezondheid niet de beste was. Daarnaast was er verdenking op een zogenaamde 'ptomainevergiftiging', een voedselvergiftiging, en dat Bobbie uiteindelijk aan de hierdoor ontstaande bloedende maagzweren overleed. Uitputting, longontsteking, voedselvergiftiging – dat klinkt behoorlijk serieus...

Diagnose anno 1927 en 2019

"Dit soort aandoeningen zijn zeker geen pretje voor de patiënt", aldus prof. dr. Hans Kooistra, hoogleraar interne geneeskunde van gezelschapsdieren aan de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht. "Vandaag de dag, met de mogelijkheden van het stellen van een correcte diagnose en het inzetten van een juiste behandeling, had Bobbie nog vele jaren kunnen leven. Maar ja," Hans

Kooistra schudt kort zijn hoofd, "in 1927 zag de veterinaire wereld er nog heel anders uit."

"Om maar eens te beginnen bij het komen tot de juiste diagnose. Bij het vermoeden op een ontsteking kan bloedonderzoek ons enorm helpen om deze verdenking te bevestigen. Het aantal witte bloedcellen en de onderverdeling van de verschillende typen van witte bloedcellen zijn daarbij van belang. De witte bloedcellen zijn een belangrijk onderdeel van het immuunsysteem. Als we te veel witte bloedcellen in het bloed vinden, bestaat er een grote kans dat er ergens in het lichaam een

De dappere hond had meer dan 4000 kilometer afgelegd dwars over de lange vlaktes, droge woestijnen en hoge bergen van continentaal Amerika.

← De *Sunday Oregonian* deed in de editie van 24 februari 1924 verslag over de reis van Bobbie. Een landkaartje toonde de meest waarschijnlijke route die hij aflegde om thuis te komen.

Een röntgenfoto van een hond met longontsteking.

↑
In de jaren 20 was er nog geen bloedonderzoek waarmee artsen een mogelijke ontsteking konden ontdekken.

Patiënten werden blootgesteld aan röntgenstraling die zo'n 1500 keer hoger was dan vandaag gebruikelijk.

ontsteking zit. Daarna gaan we dan op zoek naar de oorzaak van de ontsteking, bijvoorbeeld een lichaamsvreemd organisme, zoals een bacterie.”

Echter, het eerste apparaat dat in staat was om rode en witte bloedcellen te analyseren en te tellen – de zogenaamde ‘Coulter counter’ – werd pas begin jaren 50 ontwikkeld. Veel te laat dus om de artsen van Bobbie een handje te helpen en hen te wijzen op een mogelijke ontsteking. Bestond er dan geen andere manier tot diagnose? Hans Kooistra kijkt twijfelend. “In theorie wel, tenminste, wat betreft de longontsteking. Vandaag de dag maken wij bij twijfel nog steeds een röntgenfoto. Hierop is meestal goed te zien waar de longontsteking zit, en hoe uitgebreid die is. In 1927, toen Bobbie er zo slecht aan toe was, bestonden röntgenapparaten al zo'n dertig jaar. Dus het had gekund.” Hij valt even stil. Dan voegt hij toe: “Eigenlijk is het maar goed ook dat er toen geen röntgenfoto's werden gemaakt. De kans is groot dat dit voor niemand goed was afgelopen.” Klinkt geheimzinnig. En dat was het ook!

Schadelijke straling

Wilhelm Conrad Röntgen ontdekte ‘zijn’ straling in 1895. Het werd gezien als een medische revolutie, en de eerste apparaten verschenen bijna onmiddellijk. Ook in de diergeneeskunde. Er werd echter nauwelijks stilgestaan bij de schadelijke werking van de stralen. Patiënten werden blootgesteld aan straling die zo'n 1500 keer hoger was dan vandaag gebruikelijk. Regelmatig hielden zij dan ook brandwonden, haaruitval of oogaandoeningen over aan een bezoek aan het ‘doorlichtingslaboratorium’.

Maar, stel dat Bobbies artsen de longontsteking en de voedselvergiftiging wél op tijd hadden gediagnosticeerd. Had Bobbie toen geholpen kunnen worden? Hans Kooistra: “Er bestaan verschillende manieren om een ontsteking te behandelen. De wortel Curcuma longa heeft bijvoorbeeld pijnstillende en ontstekingsremmende eigenschappen. Of denk aan rauwe honing, die dankzij de krachtige antibacteriële eigenschappen over de hele wereld succesvol ingezet

wordt bij verwondingen van de huid. Maar als het gaat om serieuze bacteriële infecties, blijven antibiotica alsnog de meest effectieve keuze – mits ze op de juiste manier en in de juiste dosering worden gebruikt natuurlijk.” Bij de volgende zin klinkt professor Kooistra bijna verontschuldigend. “Voor Bobbie kwam de toepasbaarheid van antibioticum echter te laat.”

Penicilline

Het eerste antibioticum, ook bekend als penicilline, werd namelijk pas in 1928 door de Britse arts-bacterioloog Alexander Fleming ontdekt. Maar omdat Fleming weigerde zijn ontdekking te patenteren, wilde de farmaceutische industrie in het begin niet in de verdere ontwikkeling van penicilline investeren. Pas in 1941 zorgden de politieke en economische druk tijdens de Tweede Wereldoorlog ervoor dat de commerciële productie van antibiotica op gang kwam.

Voor Wonderhond Bobbie kwamen deze baanbrekende medische en technologische ontwikkelingen inderdaad te laat. Bobbies verhaal laat echter zien hoe belangrijk wetenschappelijk onderzoek was – en nog steeds is – in de strijd tegen ziekte. Daarom zet Vrienden Diergeneeskunde zich in voor wetenschappelijk onderzoek en innovatieve behandelingsmethodes die het welzijn en de gezondheid van dieren verbeteren. Vandaag én in de toekomst.

Hierbij is jouw hulp nodig. Zorg met jouw bijdrage voor meer diergezondheid. Kijk op vriendendiergeneeskunde.nl of doneer veilig en snel via Tikkie. ←

Bijdragen aan meer diergezondheid kan heel eenvoudig via de website vriendendiergeneeskunde.nl of met een Tikkie door de QR-code hiernaast te scannen.

